

Beszámoló a Codex Alimentarius Élelmiszer Szennyezőanyagok Szakbizottság (CCCF) 2. üléséről

Hollandia, Hága, 2008. március 31-április 4.

I. Bevezető

A CCCF 2. ülésére Hollandiában, Hágában került sor 2008. március 31. és április 4. között. A bizottsági ülést Mr. Ger de Peuter vezette, aki a holland Mezőgazdasági Természeti és Élelmiszer-minőségi Minisztérium Végrehajtó Tanácsának vezetője. A tanácskozáson 63 Codex tagállam, 19 nemzetközi szervezet és az Európai Közösséget képviselő Főbizottság, (Commission) mint tagszervezet képviselőjében 241 küldött és megfigyelő vett részt. A beszámoló áttekintést ad az ülésen elfogadott, ALINORM 08/31/41 dokumentumként megjelent jelentésről, valamint a tanácskozás eredményeiről napirendi pontok szerint. A CCCF 2. ülésével kapcsolatos eredeti dokumentumok megtekinthetők angol nyelven a <http://www.codexalimentarius.net> weboldalon.

II. Előzmények

Az Európai Közösség közzétette a tagországok és a Közösség közötti kompetencia megosztásáról szóló dokumentumot, amelyet az előzetes Codex Alimentarius Working Party tanácsi ülésen (2008. március 17.) tárgyaltak meg és fogadtak el a tagállamok képviselői. A brüsszeli megbeszéléseken a tagországok napirendi pontonként egyeztettek a tagállamok álláspontját. Hágában minden nap az ülés megkezdése előtt EK koordinációs ülés volt, ahol a tagállamok értékelték az ülésen elhangzott véleményeket és megbeszéltek a követendő taktikát. Szükség szerint a szünetben és esténként, ideiglenes munkacsoportok alakultak az aktuális kérdésben különösen érintett országok küldötteiből, akik egy-egy témát részletesen megvitattak, majd az eredményről a napirendi pontnál beszámoltak.

III. Főbb eredmények a napirendi pontok sorrendjében

A napirend 1. pontja

A Bizottság tudomásul vette az Európai Közösség és tagállamok közötti kompetencia megosztást, melyet a CRD 1 dokumentum tartalmaz napirendi pontonként. A napirendi pontok sorrendjét megváltoztattuk, mert voltak egymással összefüggő témák. Létrejött két ideiglenes, az ülés ideje alatt működő munkacsoport Hollandia vezetésével az új prioritási lista összeállítására, és a 9. napirendi pont alatt tárgyalt útmutató-tervezet átdolgozására.

A napirend 2. pontja: Matters Referred to the Committee by the Codex Alimentarius Commission and/or Other Codex Committees/Task Forces.

A Codex Alimentarius Főbizottság és egyéb szakbizottságok dokumentumaiból adódó ügyek.

A témával kapcsolatos legfontosabb információkat a CX/CF 08/2/2 dokumentum tartalmazza. A következő témákról volt szó:

- A Termék bizottságok (Commodity Committees) és az általános szakbizottság szennyezőanyagokra vonatkozó előírásainak összehangolása
- Új standardok kidolgozása

- CAC Stratégiai terve 2008-2013 között
- A Codex Bizottságok szerkezetének és mandátumának felülvizsgálata
- A keserű maniókára vonatkozó előírás tervezet (ciánglikozid-tartalom miatt)
- Tengeri biotoxinokra vonatkozó szabvány tervezet
- A biotoxinok maximális szintjének (ML) meghatározásához az elkövetkező néhány évben további adatokra és teljes áttekintésre van szükség.
- A természetes ásványvizek Codex szabványainak tervezett módosítása
- A bór határértéket ivóvízben 0,5 mg/l, ásványvízben a geológiai különbségek miatt 5 mg/kg-ra javasolják változtatni. A döntést 2009-re halasztották.
- A vas, a cink és a réz inkább minőségi, mint biztonsági faktorok az ásványvizeknél, ezért ezek az ML-ek nem kerülnek be a GSCTF-be.

A napirend 3. pontja: Matters of Interest Arising from FAO, WHO and Other International Intergovernmental Organizations

A FAO, WHO és más nemzetközi, államok közötti szervezetek tevékenységéből adódó ügyek

A FAO és WHO képviselője tájékoztatást adott a tevékenységükről (CX/CF 08/2/3 dokumentum). Elmondták, hogy a FAO és WHO tagországok részéről megnőtt az élelmiszerbiztonsággal kapcsolatos felvetések száma. Kérték a tagországokat, hogy működjenek közre a most létrehozott GIFSA-ban, amely extra költségvetést teremthet a tagországok és a civil szervezetek támogatásával a felmerülő kérdések megoldásában. Szakértői konzultációt terveznek összehívni 2009-ben a halfogyasztás hasznáról és kockázatáról a legérzékenyebben érintett csoportokat figyelembe véve. Ez magában foglalja a metil-higany, a dioxin, a dioxin-szerű PCB-k ártalmas hatását, valamint az omega-3 zsírsavak, aminosavak, vitaminok, ásványi anyagok és nyomelemek élettani előnyeit. 2008-ban Hong-Kong-ban és Brazíliában tréninget szerveznek a helyes táplálkozásról. Világméretűvé bővítik a felmérést az anyatejben lévő bonyolult szerkezetű és költséges analitikájú vegyületek, pl. dioxinok és bibenzofuránok jelenlétének kimutatására és meghatározására. Felhívták a tagországokat a felmérésben való részvételre.

A napirend 4. pontja: Matters of Interest of the 68th Meeting of the Joint FAO/WHO Expert Committee on Food Additives (JECFA)

A JECFA 68. ülésével kapcsolatban felmerült ügyek

Aflatoxin és ochratoxin A-val kapcsolatos kockázatbecslés eredményeiről számoltak be. Különböző ML-ekkel és étrendi fogyasztási adatokkal számolva kimutatták, hogy a teljes napi aflatoxin bevitelre az ML-nek a legtöbb növényi kultúra esetében csekély hatása van. Ebből kiindulva arra a következtetésre jutottak, hogy aflatoxin határértéket csak pisztáciában indokolt meghatározni.

Az Ochratoxin A kockázatelemzése főleg európai mérési adatokon alapszik (ahol viszonylag alacsony szinteket találtak). Az értékelés itt is azzal a következtetéssel zárult, hogy a gabonatermékekre vonatkozó 5 vagy 20 µg/kg ML érték nem jelent nagy kockázati eltérést. Az új toxikológiai adatok nem indokolják az Ochratoxin A-ra megállapított jelenlegi 100 ng/testtömeg kg- PTWI érték megváltoztatását.

A napirend 5. pontja: Proposed Draft Revision of the Preamble of the Codex General Standard for Contaminants and Toxins in Foods (GSCTF)

A Élelmiszer -Szennyezőanyagok Általános Szabványa (GSCTF) bevezetőjének módosítás-tervezete

Az EK vezetésével működött elektronikus munkacsoport összefoglalóját a CX/CF 08/2/5 dokumentum tartalmazza. A feladatuk volt a GSCTF bevezetőjéből a gyakorlati rendelkezéseket kivonni, a GSCTF élelmiszer kategorizálását felülvizsgálni, valamint a bevezető és az Eljárási kézikönyv (Procedural Manual) nyelvezetét összhangba hozni. A dokumentumot pontról pontra megvitatuk, néhány változtatás történt. Általános egyetértés volt az élelmiszerek kategorizálásának megközelítésében. Az EK vezetésével elektronikus munkacsoport alakult az élelmiszerek kategorizálásának felülvizsgálatára: 3. lépcsőn köröztetik, és a következő ülés elé terjesztik a készülő anyagot.

A napirend 6. pontja: Draft Maximum Level for 3-MCPD in Liquid Condiments Containing Acid-Hidrolized Vegetable Proteins (Excluding Naturally Fermented soy Sauce)(N08/2004)

A 3-MCPD-re vonatkozó határérték-javaslat növényi fehérjéket tartalmazó hidrolizátumban (kivéve a természetesen fermentált szója-szószt).

Vita alakult ki a 3-MCPD tervezett 0.4 mg/kg ML értékével kapcsolatban. Az EK szerette volna a döntést elhalasztani, amíg új tudományos adatok állnak rendelkezésre a témával kapcsolatban. Az EK kifejtette álláspontját, miszerint ha a CCCF elfogadja a 0,4 mg/kg ML értéket, az EK törvényhozása addig nem követi a Codex ML értékét, amíg nem állnak rendelkezésre tudományos adatok az élelmiszerek 3-MCPD észter szennyezettségének veszélyességéről. A WHO képviselője a JECFA nevében elmondta, hogy széleskörűen újraértékeltek a 3-MCPD bevitelét az élelmiszerekből, és azt alacsonynak találták. Elhangzott az a vélemény is, hogy a 7. napirendben tárgyalt Gyakorlati Útmutató elfogadása és életbelépése után lehetővé válik a 3-MCPD alacsonyabb ML értékének megfontolása. A CCCF javasolta a 0.4 mg/kg ML érték továbbítását 8. lépcsőre a CAC-nak. AZ EK, Norvégia és Svájc fenntartását fejezte ki a döntéssel kapcsolatban.

A napirend 7. pontja: Draft Code of Practice for the Reduction of 3-MCPD During the Production of Acid-Hidrolized Vegetable Proteins and Product that Contain Acid-HVPS (N09-2005)

Gyakorlati Útmutató-tervezet a 3-MCPD szennyezés csökkentésére növényi fehérjéket tartalmazó hidrolizátumokban

A Bizottság felülvizsgálta az ALINORM 07/30/41 jelentés XI. mellékletében megjelent Gyakorlati útmutató-tervezetet. A megvitatás során néhány változtatásra került sor. A javított tervezetet, mely az ALINORM 08/31/41 Jelentés IV. mellékletében olvasható, a Bizottság a CAC-nak 8. lépcsőben történő elfogadásra javasolja.

A napirend 8. pontja: Proposed Draft Code of Practice for the Reduction of Acrylamid in Food (N06-2006)

Gyakorlati Útmutató-tervezet az akrilamid szennyezés élelmiszerekben való csökkentésére

A Gyakorlati Útmutató kidolgozásán elektronikus munkacsoport dolgozott az USA és az Egyesült Királyság vezetésével. A tervezetet az előzetesen közzétett CX/CF 08/2/8 dokumentumban ismertették. Előzetesen és az ülésen több hozzászólás volt, néhány pontban módosítás történt. A módosításokkal javított dokumentum az ALINORM 08/31/41 Jelentés V. mellékletében olvasható. A Bizottság a N06-2006 számú Útmutató tervezetet a CAC felé 5. lépcsőben javasolja elfogadásra.

A napirend 9. pontja: Proposed Draft Code of Practice for the Reduction of Contamination on Food with Polycyclic Aromatic Hydrocarbons (PAH) from Smoking and Direct Drying Process

Gyakorlati Útmutató-tervezet a PAH vegyületek füstölt és szárított termékekben való csökkentésére

A Holladia által vezetett ideiglenes munkacsoport az átdolgozott Gyakorlati Útmutató tervezetet a CRD 15 dokumentumban tette közzé. Az új tervezetet az ülésen pontról pontra megvitattuk. Az így létrejött változat az ALINORM 08/31/41 Jelentés VI. mellékletében található. A Bizottság a módosított Gyakorlati Útmutató tervezetet a CAC-nak az 5. lépcsőn történő elfogadásra javasolja.

A napirend 10. pontja: Draft Maximum Level for Ochratoxin A (OTA) A in Wheat, Barley and Rye

Ochratoxin A (OTA) maximális szintjének megállapítása búzában, árpában és rozsbán

Az OTA tervezett 5 mg/kg ML értékét búzában, árpában és rozsbán az előző ülésen a 7. lépcsőn tartották, várva a JECFA újraértékelését. India 20 mg/kg ML értéket javasolt. Az 5 mg/kg ML érték reális és tartható, ha követik a mikotoxinok gabonákban való szennyezettségének csökkentésére készült útmutatót (CAC/RCP 51-2003). Az OTA szennyezettség főképpen helytelen tárolás miatt következik be. A Bizottság az 5 mg/kg ML értéket a CAC-nak 8. lépcsőn elfogadásra javasolja. India tartózkodását fejezte ki a döntés ellen.

A napirend 11 a pontja: Draft Maximum Level for Total Aflatoxins in Almonds, Hazelnuts and Pistachios "for Further Processing

Az összes aflatoxin maximális szintje további feldolgozásra kerülő mandulában, mogyoróban és pisztáciában

A napirend 11.b pontja: Draft Maximum Level for Total Aflatoxins in Almonds, Hazelnuts and Pistachios "Read- to-eat"

Az összes aflatoxin maximális szintje a közvetlen fogyasztásra kerülő mandulában, mogyoróban és pisztáciában

A napirend 11.d pontj:- Discussion Paper on Maximum Level for Total Aflatoxins in "Ready - to-eat" Almonds, Hazelnuts and Pistachios

Vitaanyag az összes- aflatoxin maximális szintjéről az közvetlen fogyasztásra kerülő mandulában, mogyoróban és pisztáciában

A három témát együtt tárgyaltuk. Hosszú vita alakult ki. Az EK, mint a témában alakult elektronikus munkacsoport vezetője, beszámolt az ülésre készült vitaanyagról, amely kitért az aflatoxin szennyezettség inhomogenitására, a "közvetlen fogyasztásra kerülő" és a "további feldolgozásra kerülő" terminológiára, a Gyakorlati Útmutatóra, és a "közvetlenül fogyasztható" és a "további feldolgozásra kerülő" termékek aflatoxin szennyezettségi szintjének különbségére. Az EK támogatta a közvetlen fogyasztásra kerülő termékekben a 8 mg/kg, a további feldolgozásra kerülő termékekben a 15 mg/kg ML értéket. Elhangzott, hogy a JECFA legutolsó vizsgálatai szerint nincs lényeges kockázati különbség a felmerült ML szintek bármelyikének elfogadása esetén. Mások azt vetették fel, hogy általános cél az aflatoxin szennyezettség minél alacsonyabb szinten tartása. Irán szerint a 10 mg/kg szintet nehéz tartani, jelentős gazdasági kihatása lenne a pisztácia kereskedelemre. Végül megegyezés született: a közvetlen fogyasztásra kerülő termékekben a 10 mg/kg, a további feldolgozásra kerülő termékekben a 15 mg/kg összes aflatoxinra vonatkozó ML értéket a 8.

lépcsőn javasolja a CCCF elfogadásra a CAC-nak. (ALINORM 08/3/41 Jelentés VIII. melléklete) Irán tartózkodását fejezte ki.

A napirend 11.c pontja: Proposed Draft Sampling Plan for Aflatoxins in Almonds, Brazil Nuts, Hazelnuts and Pistachios

Mintavétel aflatoxin vizsgálatára mandulában, brazil dióban, mogyoróban és pisztáciában

A témában az USA vezetésével dolgozott elektronikus munkacsoport. A javasolt mintavétel a CX/CF 08/2/10 dokumentumban olvasható, ez 8 és 15 m/kg összes aflatoxin ML-re készült, ezért ideiglenes munkacsoport alakult az átdolgozásra. A vita során a következő megegyezés született: a további feldolgozásra kerülő termékek esetén 20 kg minta vétele szükséges, és ennek egy mintaként kell megfelelni a 15 m/kg összes aflatoxin ML értéknek. Az azonnal fogyasztásra kerülő termékekből is 20 kg a szükséges minta mennyisége, de ezt két almintára kell osztani, és mindkettőnek külön-külön a 10 m/kg ML alatt kell lennie. A javaslatot a 6. és 7. lépcsőt kihagyásával a 8. lépcsőn javasolja a CCCF elfogadásra a CAC-nak. (ALINORM 08/3/41 Jelentés IX. melléklet)

A napirend 11.e pontja: Discussion Paper on Aflatoxin Contamination in Brazil Nuts
Vitaanyag a brazil dió aflatoxin szennyezettségéről

Brazília ismertette az általa vezetett elektronikus munkacsoport által készített CX/CF 08/2/12 dokumentumot, amelyben 20 mg/kg javasolnak ML értéknek. Mivel az ML érték megállapításánál az ALARA elvnek kell érvényesülni (lehető legkisebb legyen a szennyezés), célszerű a döntéssel megvárni a témában készülő Gyakorlati Útmutató elkészülését. (CAC/RCP 59-2006). Új munkaként javasolják a CAC-nak az összes aflatoxin szennyezettségre ML érték kidolgozását brazil mogyoróban. (ALINORM 08/3/41 Jelentés X. melléklet). Brazília vezetésével elektronikus munkacsoport alakult vitaanyag készítésére a dokumentum elkészítésének határideje 2008 év vége.

A napirend 12. pontja: Proposed Draft Code of Practice for the Prevention and Reduction of Aflatoxin Contamination in Dried Figs

Gyakorlati Útmutató tervezet az aflatoxin szennyezés megelőzésére és csökkentésére szárított fügében

A Törökország vezetésével működő elektronikus munkacsoport készítette el a CX/CF 08/2/13 dokumentumban előzetesen közzétett útmutató-tervezetet. A javaslatot pontról-pontra megbeszéltük, az észrevételek alapján változtatásokra került sor. A megvitatott gyakorlati útmutató az ALINORM 08/31/41 Jelentés XI. mellékletében található. A Bizottság az útmutatót a CAC-nak elfogadásra javasolja 5/8 lépcsőn a 6. és 7. lépés kihagyásával.

A napirend 13 a. pontja: Discussion Paper on Ochratoxin A in Coffee
Vitaanyag a kávé ochratoxin A (OTA) szennyezettségéről

Brazília beszámolt az általa vezetett elektronikus munkacsoport által készített vitaanyagról. Ezt előzetesen a CX/CF 08/2/14 számú dokumentumban tette közzé. A Bizottság új munkát indított Gyakorlati Útmutató elkészítésére az OTA szennyezettség csökkentésére kávéban Új elektronikus munkacsoport jött létre Brazília vezetésével a gyakorlati útmutató tervezet dolgozására. Az új munkáról szóló tervet, amely az ALINORM 08/31/41 Jelentés XII. mellékletében található, a CAC-hoz továbbítják.

***A napirend 13 b. pontja: Discussion Paper on Ochratoxin A in Cocoa
Vitaanyag a kakaó ochratoxin A szennyezettségéről***

Ghana beszámolt az általa vezetett elektronikus munkacsoport által készített vitaanyagról. Ezt előzetesen a CX/CF 08/2/15 számú dokumentumban tette közzé. Az elkészített vitaanyag szerint a kakaó OTA szennyezettségével kapcsolatban további adatokra és munkára van szükség. A témával kapcsolatos új adatok birtokában a közeljövőben felülvizsgálják a kérdést.

***A napirend 14. pontja:- Priority list of Contaminants and Naturally Occuring Toxicants
proposed for Evaluation by JECFA
A JECFA részére javasolt prioritási lista a szennyezőanyagokról***

A Hollandia által vezetett ideiglenes munkacsoport munkájának eredményét a CRD 2 dokumentumban tette közzé. A dokumentum megtárgyalása és egyeztetés után kialakult a prioritási lista, amelyet a CAC-nak javasol a CCCF elfogadásra. (Az ALINORM 08/31/41 Jelentés XIII. mellékletében található) A prioritási lista a következő anyagokat tartalmazza:

DON, Furan, Perklorát, 3-MCP- észterek, mint új kérés

***A napirend 15. pontja: Other Buisiness and Future Work
Egyéb ügyek***

A Bizottság elektronikus munkacsoportot hoz létre az 5. napirendben tárgyalt GSCTF bevezetőjének áttekintésére, mert a peszticidek maximális szermaradék szintjei (MRL) az esetek többségében az elsődleges termékekre lettek megállapítva. A munkacsoport feladata annak eldöntése, szükséges-e további munka ezen a területen, figyelembe véve a nem elsődleges termékeket. A német delegáció újra felvetette az alkoholos italok etil-karbamát tartalmának kérdését. A Bizottság és a JECFA 64th ülése korábban megállapította, hogy ennek egészségügyi kockázata kicsi, de a Bizottság hozzájárult, hogy Németország a következő ülésre vitaanyagot készítsen a témában.

***A napirend 16. pontja: Date and Place of the Next Session
A következő ülés ideje és helye***

A következő ülés pontos idejét és helyét a Codex Titkársággal való egyeztetés után határozzák meg. Várható időpont 2009. április. Törökország felajánlotta, hogy házigazdája lesz a következő ülésnek.

IV. Összefoglalás

A tanácskozás eredményes volt: a CCCF 6 témát javasolt a CAC-nak elfogadásra a 8. és 2 témát az 5. lépcsőn. Az egyes témákban a megegyezés hosszú viták során alakult ki. Az eredmények elérésében fontos szerepet játszott, hogy az EK és a tagállamok előzetesen megtárgyalták a viták lehetséges kimenetelét, és felkészültek a többi ország reagálására. Így az EK képviselője aktív részvételével hozzájárult az EK számára kedvező eredmények kialakításához.

Készítette: **Gaálné Darin Erzsébet** vezető főtanácsos
MgSzHK Élelmiszer és Takarmánybiztonsági Igazgatóság